

νετέθη ἡ συμμαχία τῶν τριῶν δυνάμεων ὑπὲρ Ἑλλάδος, καὶ ὑπέγραψαν τὴν συνθήκην τὴν 6 Ἰουλίου 1829 ἐν Λονδίνῳ οἱ τρεῖς πληρεξούσιοι Ἀβερδὴν, Πολινιάκ καὶ Λιέβεν. Ταύτην δημοσιευθεῖσαν τὸ πρῶτον ἐν τῷ Ἀγγλικῷ Ταχυδρόμῳ, μετέφρασε καὶ ἐκοινοποίει πρὸς τοὺς ἐν Ἑλλάδι ὁμογενεῖς καὶ φίλους. Τοιαύτη ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ ἀνεδείχθη τοῦ Μανιάκη ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος χάριν σπουδῶν μένοντος ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἀκολουθῶς θέλομεν ἰδεῖ καὶ ἄλλας συνεργείας αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου καλοῦ καὶ τῶν προσφιλῶν συμπολιτῶν Παργίων καὶ τῆς προόδου τῶν γραμμάτων.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος.)

Π. ΣΙΩΤΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ο ΠΑΡΑΦΡΩΝ ΕΡΗΜΙΤΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΥΠΟ

Α. Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ μυθιστοριογραφία ἐν Ἑλλάδι εἰσέτι νηπιάζει· οὐδὲν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς φιλολογία ἔχομεν νὰ ἐπιδείξωμεν τούτου τοῦ εἶδους προῖόν ἄξιον λόγου, πλὴν ὀλιγίστων ἐπιτυχῶν μυθιστορικῶν διηγημάτων· καὶ ταῦτα ἐνῶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς φιλολογίας τοσαύτην ἔλαβεν ἐσχάτως ἀνάπτυξιν καὶ μέχρι κόρου ἐπίτασιν καθ' ἅπασαν τὴν σύγχρονον Εὐρώπην. Ἴσως διότι ἡ μυθιστορία εἶναι τὸ τελευταῖον εἶδος τῆς φιλολογίας, τὸ ἀναπτυσσόμενον ἐν τῇ φιλολογικῇ παρακμῇ τῶν ἐθνῶν· ἀλλ' ἡμεῖς οὔτε ἠκμάσαμεν εἰσέτι ἐν τῇ φιλολογίᾳ, ἐν ᾗ ἐκτὸς εὐαρίθμων ἐξαιρέσεων οὐδὲν ἔχομεν νὰ ἐπιδείξωμεν ἢ πτωχὰ τινα ἀνθύλλα, ἄοσμα τὰ πλείστα καὶ χαμαιγενῆ, ὥσπερ ἐβλάστησαν ὑπὸ τὴν σκιὰν μᾶλλον ἢ ὑπὸ τὸ φῶς καὶ τὸν ἥλιον.

Ἡ Ἑλλὰς ἀπείρους ἔχει ἐθνικὰς περιπετείας καὶ παραδόσεις προσφόρους πρὸς ὑπόθεσιν μυθιστορίας· ἡ Βυζαντινὴ ἐποχὴ εἶναι μεταλλεῖον παρθένον εἰ-

σέτι· ἡ ὑπὸ τῶν Φράγκων καὶ τῶν Τούρκων κατάκτησις τῶν διαφόρων Ἑλληνικῶν χωρῶν, ἡ ἐποχὴ τῶν ἀρματωλῶν, ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις, ὅλα τὰ μεγάλα ταῦτα καὶ φοβερὰ ἐπεισόδια τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας παρέχουσιν ὕλην εἰς κατασκευὴν πλείστων ἄλλων μερικωτέρων ἐπεισοδίων, δι' ὧν δύναται ν' ἀπεικονισθῇ λεπτομερέστερον ἢ ἐν ἱστορίᾳ σύμπας ὁ Ἑλληνικὸς βίος τῶν ἐποχῶν ἐκείνων. Οὕτως εὐχόμεθα νὰ μελετηθῇ προσφόρως καὶ καταλλήλως ἀπεικονισθῇ ἐν μυθιστορικοῖς συγγράμμασιν ὁ ἐθνικὸς ἡμῶν βίος καὶ αἱ δραματικαὶ περιπέτειαι τῆς ἡμετέρας ἱστορίας. Τοιοῦτό τι πράξας ὁ ἄριστος τῶν νεωτέρων μυθιστοριογράφων Βάλτερ-Σκῶτος ἔγραψε τὰ ἀθάνατα ἐκεῖνα μυθιστορήματα, περὶ ὧν ὁ πολὺς Βιλλεμαῖν ἀπὸ Ἀκαδημαϊκῆς ἑδρας εἶχεν εἰπεῖ ἄλλοτε τὸ πολυθρύλητον ἐκεῖνο: Εἶναι ἀληθέστερα τῆς ἱστορίας.

Ἡ ἤδη ἀναγγελλομένη μυθιστορία «Ὁ Παράφρων Ἐρημίτης» εἶναι τὸ μυθιστορικὸν πρωτόλειον νέου συγγραφέως· ἡ ὑπόθεσις τοῦ μυθιστορήματος εἶναι Ἑλληνικὴ, ἔχει πολλὴν τὴν σχέσιν μετ' Ἑλληνικὰ ἥθη καὶ ἔθιμα· ἡ διαπλοκὴ τοῦ ἔργου εἶναι δραματικὴ, ἡ ἔκφρασις ζωηρὰ, αἱ περιπέτειαι χωροῦσι φυσικῶς καὶ ἀβιάστως, λίαν δὲ ἐπιτυχῆς ἡ λύσις καὶ ἡ δέσις τοῦ μύθου. Πολλαχού τοῦ βιβλίου ἀπαντᾷ ὁ ἀναγνώστης ιδέας ὠραίας καὶ ὑψηλὰς, καταλλήλως ἐγκατεσπαρμένας ἐν τῷ μυθιστορήματι καὶ ἐπικοσμούσας αὐτό· μόνον θέλομεν παρατηρήσει εἰς τὸν συγγραφέα τοῦ Παράφρονος Ἐρημίτου. Φαίνεται ὅτι κατακόρως ἀναγινώσκει καὶ δὴ καὶ πῶς μιμεῖται τοὺς συγχρόνους Γάλλους μυθιστοριογράφους, ὧν τὰ ἄνυστα καὶ κακέμματα ἔργα μεγάλη ὑπάρχει ἀπὸ τινος προθυμίας καὶ ζήλος ὅπως πολιτογραφηθῶσιν εἰς τὴν σύγχρονον ἡμῶν φιλολογίαν. Ἡ μελέτη καὶ ἀπομίμησις αὐτῶν εἶναι λίαν ἐπιβλαβὴς εἰς νέον ἐν τῇ ἀρχῇ ἔτι τοῦ σταδίου του εὐρισκόμενον. Ἄς καταφύγῃ ζητῶν μαθήματα εἰς τοὺς μεγάλους μυθιστορικοὺς συγγραφεῖς,

ιδίως δὲ εἰς τὸν Βάλτερ-Σκῶτον πραγμα-
τευθέντα ὑποθέσεις ἀναλόγους πρὸς τὰς
ἐθνικὰς ἡμῶν ὑποθέσεις. Τοῦ Δουμᾶ,
τοῦ Φεβάλ, τοῦ Τερράλ καὶ τοσοῦτων
ἄλλων προτιμότεροι ὁ Κούπερ, ὁ Δίκ-
κενς, ὁ Βούλβερ ή ἐκ τῶν Γάλλων ὁ Βαλ-
ζάκ καὶ ἡ Σάνδη. Τὰς παρατηρήσεις ταύ-
τας κάμνομεν εἰς τὸν πρωτόπειρον συγ-
γραφέα, διότι βλέπομεν αὐτὸν ὑποσχό-
μενον ἐν τῷ σταδίῳ, εἰς ὃ προηλείφθη.
Ἰδίως δὲ ἀντὶ μερικῶν καὶ ιδιωτικῶν
οὕτως εἰπεῖν ὑποθέσεων προτρέπομεν
αὐτὸν γράφοντα νὰ θίγῃ γενικωτέρας
καὶ γενναιοτέρας ὑποθέσεις.

Συγχαίροντες τὸν νέον συγγραφέα
ἐπὶ τῷ πρώτῳ τούτῳ ἔργῳ, ἀναμένομεν
πλείονα καὶ γενναιότερα ἀπὸ τοῦ καλά-
μου του.

Ν. ΚΑΖΑΝΣ

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΘΡΗΝΟΣ ΙΑΤΡΟΥ

ἐπὶ τῷ θανάτῳ

ΤΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ *).

Α'.

Ἄς κλαύσω καὶ τὸ ἄλγος μου ἃς ἐκχυθῇ εἰς θρῆνον
Καὶ εἰς καρδίας σπαραγμὸν,
Ἄφ' οὗ τὴν νόσον πολεμῶν,
Δὲν ἔσωσα ἐκεῖνον!

Καὶ ἠκολούθησα πενθῶν τοῦ φίλου μου τὸ σῶμα,
Εἰς τὴν ὁδὸν τὴν θλιβεράν,
Κρατῶν τοῦ πόνου τὴν ἀράν,
Εἰς τὸ ὠχρὸν μου στόμα...

Καὶ πάλιν, πάλιν, θάνατε, μ' ἐνίκησες· ματαίως
Τὸ θυμά σου ἀμφισβητῶν,
Ἦλθον τὸν δρόμον σου κρατῶν,
Κ' ἐπάλαισα γενναίως!

(*) Τὸ ποίημα τοῦτο ἐγράφη κατ' αἰτησιν φί-
λου ἱατροῦ, λίαν γνωστοῦ εἰς τὴν κοινωνίαν ἡμῶν,
ὅστις, ἀφ' οὗ ἐμόχθησε παρὰ τὸ προσκεφάλαιον
τοῦ προσφιλοῦς αὐτῷ ἀσθενοῦς καὶ εἶδε τὴν ἐπι-
στήμην ὑποχωρήσασαν πρὸ τοῦ θανάτου, μὲ πα-
ρεκάλεσε νὰ γράψω ἀντ' αὐτοῦ τὸν βαθὺν αὐτοῦ
πόνον καὶ τὴν βαρεῖάν του θλίψιν διὰ τὸ ἀνεπαρ-
κὲς τῆς ἐπιστήμης. Αἱ πλείους τῶν ἐν τῷ ποιή-
ματι ἰδεῶν εἶναι ἰδιόκειαι τοῦ ἰδίου, καὶ τῇ
ἀληθείᾳ πολὺ ἀσθενῶς ἐγραψα ὅτι ἤσθάνθη ἡ εὐ-
γενής του καρδία.

Νοῦς, ἐπιστήμη, φλογερὰς φιλίας μόχθοι τόσοι!
Ὅλα τὰ φάρμακα τῆς γῆς
Ἦσαν μηδὲν πρὸ τῆς πληγῆς,
Ἦν σὺ τοῦ εἶχες δώσει!

Β'.

Φεῦ· ὅσοι ἔχουν εὐγενεῖς καὶ συμπαθεῖς καρδίας,
Ἄς φεύγουν τὸν Ἀσκληπιὸν,
Τοῦ ψεύδους τοῦτον τὸν Θεόν,
Τὸν γρίπον τῆς υἱείας!

Εἶναι θεότης ἄπιστος, ἀχάριστος καὶ ἔρρων,
Εἶναι Σαχάρα φλογερά,
Πάντοτε μένουσα ξηρά,
Καὶ ἄνθος χωρὶς μῦρον.

Πτωχὴ ἐλέους ἀδελφῇ, βαδίζ' εἰς τὴν σκοτίαν
Μὲ κεκλεισμένον ὀφθαλμόν,
Καὶ ψηλαφεῖ μετὰ παλμῶν,
Νὰ εὕρῃ τὴν υἱείαν...

Τὸ πᾶν ἀπὸ τοῦς μόσας τῆς ἡ ἀπληστὸς λαμβάνει·
Τὴν ἥδην τῶν τὴν ἀνθηρᾶν,
Πᾶσαν τοῦ βίου τῶν χαρᾶν,
Ποτὲ δὲν λέγει «φθάνει».

Καὶ τί προσφέρ' εἰς ἀμοιβήν, καὶ τί προσφέρει;
[μόνον

Λέξεις, φρασίδια κοινὰ,
Πᾶσης ἐννοίας ὀρφανὰ
Ἀντὶ τοσοῦτων πόνων.

Γ'.

Φεῦ· εἶχον ἄλλοτε κ' ἐγὼ ἀκόμη ἓνα φίλον·
Πῶς τὸν ἡγάπων! τοῦ Θεοῦ γνωρίζει μόνον τ' ὄμ-
[μα...

Ἀλλὰ τὸν εἶδον κάτωχρον ὡς φθινοπώρου φύλλον,
Ἐχοντα τὸ περίλυπον ἐκεῖνο ἔτι χρῶμα,
Τὸ χρῶμα τὸ ἐπαρατον ὅπερ ἡ φθίσις δίδει,
Καὶ ὅπερ φέρει δάκρυα εἰς ὃν τινα τὸ ἴδει....

Πάντοτε, φθίσις, εὐγενῇ καταδιώκεις στήθη·
Μὲ ἄνθη στέφεις καλλονῆς, ἡ ἀρετῆς, ἡ ἡθῆς
Τὴν πένθιμόν σου κεφαλὴν, καὶ λησμονεῖς τὰ πλήθη.
Κατηραμένε ἐκλογεῖ.. γνωρίζεις ποίους θλίβεις;
Στανίως σὲ ἀπήντησα εἰς ἀγενεῖς ἀνθρώπους·
Ὡ, ἡ φιλοκαλία σου ἐκλέγει ἄλλους τόπους...

Ἡ φθίσις, τέρας μὲ μορφὴν ὠχροῦ ἀγγέλου, δαίμων
Μὲ θυμάτος μειδιάμα καὶ μὲ μαρτύρων ὄμμα,
Εἰς τὴν ἀνύποπτον ζωὴν ὡς κλέπτης βαίνει τρέμων
Καὶ πίνει, πίνει τρυφηλῶς τὸ ἀπληστόν της στόμα,
Τὸ αἷμα τῆς καρδίας μας, ῥανίδα πρὸς ῥανίδα...
Κ' ἐνφ' φονεύει μειδιᾷ... καὶ τρέφει τὴν ἐλπίδα!